

Zaaknummer : 01061879
Ons Kenmerk : ODH766599
Datum : 08-09-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Bij brief van 13 februari 2023 (kenmerk ODH480318) hebben wij per 9 september 2022 een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag is ingediend namens Dunea N.V. en heeft betrekking op het renoveren en uitbreiden van winputten, de aanleg van infiltratieplassen, natuurherstel en verbetering. Het project staat bekend als 'Winning 8' en het plangebied is gelegen nabij de Wassenaarseslag te Wassenaar. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreepad en de zandhagedis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad en de zandhagedis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het anders dan voor verkoop onder zich hebben van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 augustus 2023 tot en met 28 februari 2025.

Besluit

Wij besluiten de aangevraagde ontheffing af te wijzen.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Bij brief van 13 februari 2023 (kenmerk ODH480318) hebben wij per 9 september 2022 een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag is ingediend namens Dunea N.V. en heeft betrekking op het renoveren en uitbreiden van winputten, de aanleg van infiltratieplassen, natuurherstel en verbetering. Het project staat bekend als 'Winning 8' en het plangebied is gelegen nabij de Wassenaarseslag te Wassenaar. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad en de zandhagedis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreeppad en de zandhagedis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het anders dan voor verkoop onder zich hebben van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 augustus 2023 tot en met 28 februari 2025.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Memo projectbeschrijving Winning 8, Dunea N.V., 6 april 2022;
- Activiteitenplan Project Winning 8 Programma Berkheide, Waardenburg Ecology, rapportnummer 22-166, 6 april 2023;
- Passende beoordeling Project Winning 8 Programma Berkheide, Waardenburg Ecology, rapportnummer 22-012, 29 maart 2023;
- Alternatievenafweging Programma Berkheide, Dunea N.V., 16 september 2022.

Voor het project Winning 8 is tevens een natuurvergunning aangevraagd. Deze aanvraag is in behandeling onder zaaknummer 01061881.

Procedure

Aan de aanvraag is een eerdere conceptaanvraag voorafgegaan (zaaknummer 01039375). Naar aanleiding van mailcontact op 9 februari 2023 en het telefonisch verzoek hiertoe, is de conceptaanvraag van 28 juli 2022 per 9 september 2022 geregistreerd als definitieve aanvraag.

Bij brief van 19 juli 2023 is een ingebrekestelling ontvangen voor het niet tijdig beslissen op de aanvraag. Gelet op de aard van deze beschikking en het verzoek daartoe in de ingebrekestellingsbrief is op deze beschikking de reguliere procedure toegepast van titel 4.1. van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5, 3.6 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De rugstreeppad en de zandhagedis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. Beide soorten zijn tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de rugstreeppad en zandhagedis opzettelijk te doden of te vangen;
- de rugstreeppad en de zandhagedis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreeppad en de zandhagedis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb is het verboden om rugstreeppadden en zandhagedissen anders dan voor verkoop onder zich te hebben of te vervoeren.

Beoordeling

Aanvraag

Initiatiefnemer Dunea N.V. (hierna: Dunea) is verantwoordelijk voor de productie en levering van drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland. Om voldoende drinkwater te kunnen blijven leveren moet Dunea in de komende jaren de capaciteit van het drinkwater verhogen. Met het Programma Berkheide wil Dunea de leveringszekerheid veiligstellen. Het Programma Berkheide omvat diverse deelprojecten om op korte, middellange en langere termijn middels renovatiewerkzaamheden en uitbreidingen voldoende productiecapaciteit te hebben om aan de huidige en toenemende vraag naar drinkwater te kunnen voldoen. Het deelproject Winning 8 waarop deze aanvraag ziet, is een van de projecten die binnen het totale plangebied duingebied Berkheide uitgevoerd zullen worden. Het deelproject is benodigd om de drinkwatercapaciteit van 400 m³ per uur te kunnen blijven winnen. Het project heeft als doel om de aanvoercapaciteit van de leveringszekerheid en kwaliteit van het drinkwater te waarborgen en op te waarden.

De werkzaamheden die behoren tot Winning 8, staan beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Winning 8 Programma Berkheide' van 6 april 2023 (hierna: Activiteitenplan). Het betreft renovatiewerkzaamheden van de winputten 8.1 tot en met 8.4 en de realisatie van infiltratieplassen 21 en 22. Hieronder worden de specifieke werkzaamheden per deel van het werkgebied weergegeven zoals opgenomen in het Activiteitenplan:

Onderhoud en renovatie

- Het boren van horizontale boringen (hierna: hobo) tussen winning 8.1 en 8.2;
- Het aanleggen van een tijdelijke werkweg naar plas 23;
- Het verwijderen van het organisch verrijkt zand (hierna: OVZ) van plas 23;
- Het aanpassen van de oever van plas 23.

Realisatie van infiltratieplas 21 en infiltratieplas 22

- Het aanleggen van infiltratieplassen 21 en 22;
- Het aanleggen van onderhoudspaden naar infiltratieplassen 21 en 22;
- Het boren van een hydrologische verbinding tussen plas 21 – 22 en plas 22 – 23;
- Het maken van een instroomconstructie van plas 23;
- Het realiseren van een tijdelijke werkweg naar hobo 8.3.

Ten behoeve van natuurherstel

- Grijs duinen – werkweg van plas 21, van 145 x 3,5 m over zandpad;
- Vochtige duinvaleien – werkweg van plas 21, van 80 x 3,5 m over zandpad.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Rugstreepad en zandhagedis

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb zijn op 15 januari 2021, 4 februari 2021 en 14 januari 2022 in totaal drie veldbezoeken uitgevoerd, waarin gekeken is naar de aanwezigheid van kwetsbare locaties van beschermde soorten binnen het plangebied Winning 8. Deze drie veldbezoeken hebben plaatsgevonden in een voor de rugstreepad en de zandhagedis ongeschikte onderzoeksperiode, namelijk in de winterperiode waarin beide soorten in winterrust zijn. Het Kennisdocument rugstreepad (BIJ12, 2017)¹ stelt dat voor een volledige inventarisatie voor de rugstreepad minimaal vijf bezoeken op vochtige avonden dienen te worden uitgevoerd in de periode van 1 juni tot en met 15 oktober. Het Kennisdocument zandhagedis (BIJ12, 2017)² stelt dat voor een volledige inventarisatie naar de zandhagedis minimaal twee inventarisatierondes dienen plaats te vinden tussen half april en eind mei, of als in de periode juni – september wordt geïnventariseerd, dienen er meerdere inventarisatierondes plaats te vinden. Hier is binnen plangebied Winning 8 niet aan voldaan.

Met het uitvoeren van de veldbezoeken dient het plangebied te worden beoordeeld op aanwezige verschillende type aquatische en terrestrische verblijfplaatsen en functioneel leefgebied voor de rugstreepad en de zandhagedis. Tijdens de uitgevoerde veldbezoeken in 2021 en 2022 is met name gelet op de mogelijke impact van het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden met betrekking tot Winning 8 in de winter. Het uitvoeren van een biotoopbeoordeling is ook een vereiste die is opgenomen in de Gedragscode Wet natuurbescherming voor drinkwaterbedrijven, onderdeel soortbescherming (KWR, 2020)³ en waarnaar in de aanvraag wordt verwezen. In de aanvraag is deze biotoopbeoordeling met ecologische onderbouwing niet aangeleverd. Vanwege het ontbreken van de resultaten van deze biotoopbeoordeling tijdens de veldbezoeken, is aantasting van verschillende type aquatische en terrestrische verblijfplaatsen en functionele leefomgeving voor de rugstreepad en de zandhagedis op voorhand niet uit te sluiten.

De aanwezigheid van geschikt leefgebied van de rugstreepad en zandhagedis in de duinen van het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide, is bekend. Binnen het duingebied komen beide soorten dan ook algemeen voor en hierdoor wordt aangenomen dat het plangebied verschillende type aquatische en terrestrische verblijfplaatsen biedt. Uit recente informatie afkomstig uit datasystemen⁴ blijkt dat in de nabije omgeving van het plangebied voortplantingswater van de rugstreepad aanwezig is. De functionele leefomgeving en de huidige verspreiding van beide soorten is echter zoals hiervoor beschreven niet voldoende in beeld gebracht. Voor het Programma Berkheide wordt in de aanvraag uitgegaan van een 'worstcase scenario', waarbij het plangebied Winning 8 in zijn algemeenheid wordt beschouwd als geschikt leefgebied voor de rugstreepad en de zandhagedis.

¹ <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-017-Kennisdocument-Rugstreepad-1.0.pdf>.

² <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-021-Kennisdocument-Zandhagedis-1.0.pdf>.

³ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/06/Gedragscode-Waterbedrijven-20210602.pdf>.

⁴ NDFF geraadpleegd op 20 juli 2023.

Gelet op de periode waarin de veldbezoeken zijn uitgevoerd en het ontbreken van de biotoopbeoordeling, is de impact van de werkzaamheden op aanwezige verschillende type aquatische en terrestrische verblijfplaatsen en functioneel leefgebied voor de rugstreeppad en de zandhagedis op basis van de aanvraag niet te beoordelen. Concluderend zijn wij van mening dat de vooraf uitgevoerde onderzoeksinspanning onvoldoende is geweest.

Uitgaande van een worstcase scenario wordt ontheffing aangevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals beschreven in artikel 3.5, tweede en vierde lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb voor de beschermde soorten rugstreeppad en zandhagedis. Echter is in de aanvraag geen ontheffing aangevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals beschreven in artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor het vangen van deze beschermde soorten. In het vervolg van dit besluit motiveren wij waarom hiervoor ook ontheffing had moeten worden aangevraagd.

Andere beschermde soorten

De aanvraag ziet uitsluitend op de beschermde soorten rugstreeppad en zandhagedis. Volledigheidshalve merken wij op dat wat hiervoor ten aanzien van het uitgevoerde onderzoek is geconstateerd, ook ten aanzien van andere beschermde soorten geldt die mogelijk in het plangebied kunnen voorkomen. De toegepaste onderzoeksmethodes voor het uitvoeren van de veldbezoeken en ecologische onderbouwing zijn niet inzichtelijk gemaakt. Uit de aanvraag blijkt onvoldoende duidelijk hoe de aanwezigheid van andere beschermde soorten en functies voor die soorten zijn uitgesloten. Als voorbeeld kan worden aangegeven de groeiplaatsen van vaatplanten (groenknolorchis), ongewervelden (gevlekte witsnuitlibel, grote vos, sierlijke witsnuitlibel en de kleine heivlinder) en grondgebonden zoogdieren (waterspitsmuis, eekhoorn en boommarter)⁵, die niet zijn meegenomen in het onderzoek naar functioneel leefgebied en de ecologische onderbouwing, althans informatie hierover ontbreekt. Ten aanzien van de realisatie van de twee nieuwe infiltratieplassen wordt niet ingegaan wat dit kan betekenen voor de directe omgeving en naastgelegen bosvlakken, namelijk wat de effecten kunnen zijn op essentieel leefgebied en mogelijke verblijfplaatsen van beschermde soorten die daar (kunnen) voorkomen. De ingediende aanvraag ziet niet op andere beschermde soorten en voorgaande constatering wordt om die reden in deze beschikking dan ook buiten beschouwing gelaten. Andere beschermde soorten maken geen onderdeel uit van deze beschikking. Indien voor andere beschermde soorten een ontheffing nodig blijkt te zijn dan heeft dit impact op het mogen uitvoeren van de beoogde werkzaamheden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de rugstreeppad en de zandhagedis tot een minimum te beperken, wordt aangegeven dat de maatregelen bestaan uit het kort maaien van aanwezige vegetatie en het verwijderen van duindoornstruweel en het plaatsen van herpetoplaatjes. In aanvulling hierop wordt op instructie van de ecologisch deskundige het werkterrein ontoegankelijk gemaakt door het werkterrein tijdelijk af te schermen met amfibieën- en reptielenschermen (hierna: schermen). Wij dienen op het moment van het afgeven van een beschikking voldoende informatie te hebben over de maatregelen en de wijze waarop die toegepast gaan worden. Het enkel kort maaien van de aanwezige vegetatie, het verwijderen van duindoornstruweel en het plaatsen van herpetoplaatjes binnen het werkgebied achten wij als maatregel onvoldoende om individuen van de rugstreeppad en de zandhagedis te weren en daarmee verwonding en of doding te voorkomen. In de aanvraag is geen nadere informatie verstrekt over het ontoegankelijk maken op instructie van de ecologisch deskundige. Wij zijn van mening dat het noodzakelijk is om het werkgebied door middel van het plaatsen van schermen voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden ongeschikt te maken en aanwezige soorten af te vangen en het werkgebied vervolgens ontoegankelijk te houden om nieuwe instroom (influx) te voorkomen. Dit om te borgen dat het verwonden en doden van rugstreeppadden en zandhagedissen zoveel mogelijk wordt voorkomen bij de uitvoering van de werkzaamheden. De voorgestelde maatregelen bereiken niet dat negatieve effecten op de rugstreeppad en de zandhagedis zoveel mogelijk worden voorkomen.

⁵ NDFF, geraadpleegd op 20 juli 2023.
01061879-00123864

De aanvraag is gebaseerd op de worstcase aanname dat de betreffende soorten en hun functies in het plangebied aanwezig zijn. In de aanvraag wordt aangegeven dat het nemen van aanvullende maatregelen ter compensatie van datgene wat verloren gaat aan functioneel leefgebied van de rugstreepad en de zandhagedis niet nodig worden geacht. Ter onderbouwing wordt alleen aangegeven dat het aanbod aan geschikte overwinteringsplekken ter plekke van Winning 8 niet beperkend is en dat de nieuw aan te brengen infiltratieplassen geschikt kunnen zijn als voortplantingswater voor de rugstreepad en kleine open zandige plekken als ei-afzetplaatsen voor de zandhagedis gebruikt kunnen worden. De onderbouwing van de voorgestelde maatregelen is onvoldoende voor beide soorten om effecten op de staat van instandhouding voor beide soorten op korte en lange termijn uit te sluiten. Wij achten het nemen van maatregelen ter compensatie en bevordering van de populatie gericht op beide soorten noodzakelijk. De voorgestelde maatregelen zijn onvoldoende. Met deze maatregelen is verslechtering van de staat van instandhouding niet uit te sluiten.

Staat van instandhouding

De kustduinen zijn één van de drie belangrijkste verspreidingskernen waar de rugstreepad binnen Nederland nog op een grotere schaal voorkomt, voor de zandhagedis betreft dit één van de twee belangrijkste verspreidingskernen binnen Nederland. Binnen het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide komen de rugstreepad en de zandhagedis verspreid voor in en in de directe omgeving van het plangebied. De voorgenomen werkzaamheden met betrekking tot Winning 8 hebben volgens de aanvraag een tijdelijk effect op de toegankelijkheid van het overwinteringshabitat van de rugstreepad en de zandhagedis en bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare periodes. Gelet op het feit dat de verschillende type aquatische en terrestrische verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van beide soorten niet voldoende in beeld zijn gebracht en het daarnaast ontbreekt aan een biotopenbeoordeling met ecologische onderbouwing, is sprake van een onvolledig beeld van beide soorten binnen het plangebied van Winning 8. Tevens ontbreekt het daarbij aan een concrete planning van werkzaamheden en is niet inzichtelijk gemaakt wanneer welke werkzaamheden plaatsvinden en op welke wijze dan rekening wordt gehouden met de kwetsbare periodes.

Om ontheffing te kunnen verlenen, dient geborgd te zijn dat de staat van instandhouding van deze beschermde soorten niet zal verslechteren bij uitvoering van het project zoals deze is aangevraagd. Indien worstcase ervan uit wordt gegaan dat alle belangrijke functies van een beschermde soort in een plangebied aanwezig zijn, dient de aanwezigheid van die functies in de effectenbeoordeling te zijn beschouwd en de mitigerende en compenserende maatregelen hierop te zijn toegespitst. In de aanvraag worden maatregelen voorgesteld waaronder het op een bepaalde wijze ongeschikt maken van het werkgebied en het verplaatsen van aangetroffen soorten naar een geschikt overwinteringsgebied buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Tevens wordt aangegeven dat het werkgebied aanvullend, op instructie van de ecologisch deskundige, ontoegankelijk wordt gemaakt door deze tijdelijk af te schermen met schermen. Deze schermen worden geheel verwijderd als de desbetreffende soorten in overwintering zijn of dagelijks plaatselijk verwijderd om het werkgebied toegankelijk te houden. Zoals eerder aangegeven bij de behandeling van de aangevraagde verbodsbepalingen, achten wij de voorgestelde maatregelen voor het voorkomen van verwonden en doden, waaronder het kort maaien en het tijdelijk plaatsen van schermen, onvoldoende.

Volgens de aanvraag is er sprake van permanent verlies van landhabitat, maar negatieve effecten op de populatie van de rugstreepad en de zandhagedis worden niet ecologisch onderbouwd, noch uitgesloten. Dit op basis van de aanname dat er sprake is van voldoende aanbod aan geschikte overwinteringsplekken ter plaatse van het werkgebied Winning 8. Tevens wordt aangegeven dat de nieuw aan te brengen infiltratieplassen geschikt kunnen zijn als voortplantingswater voor de rugstreepad en kleine open zandige plekken als ei-afzetplaatsen voor de zandhagedis. Aanvullende maatregelen worden op basis hiervan niet nodig geacht. In de aanvraag wordt uitgegaan van de aanwezigheid van beide soorten en alle functies voor deze soorten in het plangebied. Echter worden er geen specifieke soortgerichte maatregelen genomen. Het is onduidelijk waarom er niet expliciet gekeken is naar eventuele alternatieve maatregelen om het functioneel leefgebied van de rugstreepad en de zandhagedis

te compenseren, zoals bijvoorbeeld het (voorafgaand aan verlies van landhabitat) expliciet inrichten van voortplantingswater van de rugstreeppad bij bestaande en nieuw aan te leggen infiltratieplassen en of het creëren van extra open plekken voor overwinteringshabitat van de rugstreeppad en de zandhagedis en ei-afzetplekken van de zandhagedis. Tevens constateren wij dat er in de aanvraag sprake is van tegenstrijdigheden. Zo wordt er in de aanvraag onder meer aangegeven dat open plekken met vergraafbaar zand als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden kunnen dienen als overwinteringsverblijfplaatsen voor de rugstreeppad en de zandhagedis en als ei-afzetplekken voor de zandhagedis. Daarna wordt aangegeven dat de open plekken binnen drie jaar dicht zijn gegroeid en waar nodig, in verband met wind, maaisel wordt aangebracht om deze plekken versneld te laten dichtgroeien. Het is onduidelijk waarom niet wordt ingegaan op het openhouden van open plekken en op welke wijze geborgd wordt dat het leefgebied van de rugstreeppad en de zandhagedis beschikbaar blijft, zowel op de korte als de lange termijn. Wij zijn van mening dat de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen in de aanvraag onvoldoende is onderbouwd. Hiermee is onvoldoende geborgd dat er geen negatieve effecten op de staat van instandhouding van de rugstreeppad en de zandhagedis kunnen optreden.

Gesteld wordt dat de effecten op de staat van instandhouding voor beide soorten op voorhand uitgesloten kunnen worden wegens de orde van grootte van de populaties van beide soorten binnen het duingebied. Er heeft echter geen specifiek onderzoek plaatsgevonden naar deze soorten, waardoor vooraf niet inzichtelijk is gemaakt wat de omvang van de populatie van deze soorten in het plangebied is. In de aanvraag wordt immers uitgegaan van worstcase aannames, het plangebied wordt in zijn algemeenheid beschouwd als functioneel leefgebied voor deze soorten. In de aanvraag wordt de verwachting uitgesproken dat de effecten hiervan op de desbetreffende soorten beperkt zijn en aanvullende maatregelen gericht op de desbetreffende soorten niet nodig worden geacht. Wij achten deze onderbouwing onvoldoende. In de nabijgelegen omgeving binnen het gehele Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide vinden meerdere impactrijke werkzaamheden plaats, verdeeld over verschillende deelprojecten die zich richten op het vergroten van de drinkwaterkwaliteit. Deze projecten vinden in dezelfde uitvoeringsperiode en in de nabije toekomst binnen Natura 2000-gebied Meijndel en Berkheide plaats, dit betreft de projecten bekend als Winning 11, Winning 8, Lentevreugd en terrein Lindenbergh. Ook vinden in het gebied door andere partijen dan Dunea werkzaamheden plaats. Hierbij treden meerdere effecten (cumulatie) op de aanwezige, diverse type aquatische en terrestrische verblijfplaatsen en functionele leefomgeving op van de rugstreeppad en van de zandhagedis, zowel op korte als lange termijn. Het ontbreekt in de aanvraag aan inzicht in de onderlinge samenhang en de cumulatieve effecten vanuit diverse projecten die ingrijpen op de natuurwaarden binnen het totale gebied. Wij zijn dan ook van mening dat de werkzaamheden van alle verschillende projecten die binnen het gehele duingebied Meijndel & Berkheide worden uitgevoerd invloed kunnen hebben op de aanwezige deelpopulaties en dus uiteindelijk ook op de metapopulatie van de rugstreeppad en de zandhagedis.

Mede door het niet treffen van soortgerichte maatregelen en het onvolledige beeld met betrekking tot de cumulatieve effecten van alle werkzaamheden binnen het gehele Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide, kan niet worden uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden van het deelproject Winning 8 niet zullen leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de rugstreeppad en de zandhagedis. Dit betekent dat niet voldaan wordt aan artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder c, van de Wnb en reeds op basis hiervan kan geen ontheffing verleend worden. Volledigheidshalve gaan wij hieronder nog in op de andere twee wettelijke eisen waaraan een aanvraag dient te voldoen om ontheffing te mogen en kunnen verlenen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals opgenomen in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, van de Wnb.

Initiatiefnemer Dunea is verantwoordelijk voor de productie en levering van drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland. Dunea beheert drie duingebieden tussen Monster en Katwijk, die onderdeel uitmaken van het Nationaal Park Hollandse Duinen: Solleveld, Meijndel en Berkheide. Deze drie duingebieden zijn van groot belang voor het zuiveren van drinkwater. Vanuit deze gebieden voorziet Dunea 1,3 miljoen mensen van drinkwater. Om het nijpende woningtekort te verminderen zullen er in de provincie Zuid-Holland voor het jaar 2030 200.000 nieuwe woningen gebouwd moeten worden. Dat is ruim een vijfde van de landelijke opgave⁶. De verwachting is dat de vraag naar drinkwater ook de komende jaren zal doorstijgen. De verwachte bevolkingsgroei binnen het afzetgebied van Dunea bedraagt tot 2035 220.000 mensen en tot 2040 260.000. Hierdoor is het noodzakelijk om de capaciteit van de drinkwatervoorziening te verhogen van 26,5 naar 32,1 miljoen m³ per jaar.

Winning 8 vormt een onlosmakelijk onderdeel van Programma Berkheide. Uitgangspunt voor Programma Berkheide is dat voor voldoende productiecapaciteit in 2030, alle opties benut moeten worden waar uitbreiding mogelijk is aansluitend op renovaties en of het beperken van effecten op het Natura 2000 gebied. Het project Winning 8 is een uitwerking van de noodzaak om te borgen dat de ontworpen drinkwater onttrekkingscapaciteit van 400 m³ per uur behaald wordt. Het project heeft tevens tot doel de hydrologische randvoorwaarden voor natuurherstel in nabijgelegen vochtige duinvalleien te realiseren. Wij constateren dat de bijbehorende rapportage natuurproject Joppedel/Guitjesdel (Daniels & Tanis, 2022) waarnaar wordt verwezen ontbreekt.

Met het Rijk is afgesproken dat de provincies samen met de drinkwaterbedrijven een verkenning uitvoeren om tot een strategie te komen, voor het veiligstellen van de drinkwatervoorziening op de lange termijn. In de 'Verkenning Drinkwatervoorziening Zuid-Holland 2040'⁷ zijn strategieën uitgewerkt voor een robuuste drinkwatervoorziening in de provincie Zuid-Holland in 2040. Het groot maatschappelijk belang van project Winning 8 volgt uit de noodzaak deze op korte termijn in te kunnen zetten voor de openbare drinkwatervoorziening en het ontbreken van alternatieven binnen het Programma Berkheide of elders. De drinkwaterwinning in de duinen vindt zijn oorsprong in de noodzaak om ten behoeve van de menselijke gezondheid de bevolking van schoon en betrouwbaar drinkwater te voorzien. Dit is randvoorwaardelijk voor het uitbannen van infectieziekten en daarmee tot op de dag van vandaag één van de belangrijke pijlers onder de zorg voor de volksgezondheid. In het arrest van het Hof ECLI:EU:C:2012:560 van 11 september 2011 is bevestigd dat de drinkwatervoorziening in beginsel een overweging is die verband houdt met de menselijke gezondheid. Voor het project is zoals eerder aangegeven ook een natuurvergunning aangevraagd. In de Passende beoordeling is een ADC-toets⁸ uitgevoerd. Hierin is onderbouwd dat het project benodigd is ter realisatie van een dwingende reden van groot openbaar belang voor de volksgezondheid. De veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening en de volksgezondheid maken dat de beschikbaarheid van voldoende kwalitatief goed drinkwater van groot maatschappelijk belang is.

Drinkwater is een eerste levensbehoefte. In de Drinkwaterwet is dan ook de zogenaamde 'zorgplicht drinkwater' opgenomen en is ook vastgelegd dat duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als dwingende reden van groot openbaar belang geldt (artikel 2 en 3). Ook wordt in 'Richtlijnen voor de toepassing van artikel 6, lid 4, van de Habitatrictlijn' als voorbeeld voor een dwingende reden van groot openbaar belang genoemd: het leveren van voldoende water voor menselijk verbruik, industrieel gebruik en de landbouw.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het aan de aanvraag ten grondslag gelegde belang van 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip

⁶ <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/>.

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/09/30/eindrapportage-verkenning-robuste-drinkwatervoorziening-2040>.

⁸ Zie: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/adc-toets/>.

De ADC-toets heeft een streng toetsingskader dat in de Wet Natuurbescherming (art 2.8, lid 4) is opgenomen. De 3 voorwaarden waaraan een project moet voldoen, zijn dat:

A: er geen alternatieven zijn,

D: sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang,

C: de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd, echter voldoet de aanvraag niet aan de andere twee wettelijke eisen van de Wnb om een ontheffing te mogen en kunnen verlenen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden. De projectlocatie betreft een waterwingebied. Winning 8 is een bestaande, technisch verouderde drinkwaterwinning. Om op korte termijn te kunnen borgen dat de ontworpen onttrekkingscapaciteit van 400 m³ per uur wordt behaald, is renovatie van de winputten benodigd. Daarnaast moet Winning 8 naast renovatie van de verouderde winputten invulling geven aan het beter handhaven van de abiotische randvoorwaarden voor de vochtige duinvalleien, door de realisatie van twee nieuwe infiltratieplassen en duikers ten westen van de infiltratieplassen 25 en 26. In de aanvraag wordt aangegeven dat er geen bevredigende alternatieve oplossing bestaat dan de renovatie van de bestaande Winning met de aanleg van twee nieuwe infiltratieplassen.

In de aanvraag wordt uitgegaan van worstcase aannames, echter zijn de mitigerende en compenserende maatregelen hierop onvoldoende toegespitst en niet onderbouwd (zie overwegingen hiervoor). De aangeleverde werkplanning geeft slechts een periode aan waarin de totale werkzaamheden worden uitgevoerd. Er wordt niet ingegaan wanneer welke specifieke werkzaamheden worden uitgevoerd en op welke wijze daarbij rekening wordt gehouden met de aanwezige soorten. Als gevolg hiervan zijn mogelijke andere bevredigende oplossingen voorhanden, met minder negatieve effecten voor de rugstreeppad en de zandhagedis.

Dit betekent dat in de aanvraag onvoldoende is aangetoond dat er geen bevredigende oplossingen bestaan. De aanvraag voldoet daarmee niet aan artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder a, van de Wnb.

Conclusie

Gelet op het voorgaande overwegingen voldoet de aanvraag niet aan de gestelde voorwaarden in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder a en c, van de Wnb. Dit betekent dat de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb niet kan worden verleend en de aanvraag wordt afgewezen.